

1 grudnia – Światowy Dzień AIDS *

Z inicjatywy Światowej Organizacji Zdrowia od 1988 roku dzień **1 grudnia** jest uroczystie obchodzony jako **Światowy Dzień AIDS**. Święto to ma na celu umożliwienie organizacjom rządowym, pozarządowym i lokalnym oraz osobom indywidualnym zwrócenie uwagi na walkę z AIDS. Ma także na celu uświadomienie konieczności pomocy ludziom zakażonym wirusem HIV i chorym na AIDS oraz ich rodzinie i bliskim.

Tegoroczne hasło przyjęte z okazji Światowego Dnia AIDS przez Wspólny Program Narodów Zjednoczonych ds. HIV/AIDS (UNAIDS) brzmi: „Podążaj ścieżką praw: moje zdrowie, moje prawo!” (**Take the rights path: My health, my right!**) Mając w centrum uwagi prawa człowieka i przewodnictwo społeczności, świat może do roku 2030 położyć kres AIDS jako zagrożeniu dla zdrowia publicznego.

Nieodłącznym elementem obchodów Światowego Dnia AIDS jest Czerwona Kokardka – symbol solidarności z osobami żyjącymi z HIV, chorymi na AIDS oraz ich bliskimi. Obecność Kokardki w sferze publicznej przypomina, że osoby żyjące z HIV są pełnoprawnymi członkami społeczeństwa i powinny mieć możliwość życia i pracy w swoim środowisku, pamiętając jednocześnie o obowiązku ochrony innych przed zakażeniem.

Według danych UNAIDS w 2023 roku na **świecie** żyło około 39,9 mln osób zakażonych wirusem **HIV** (wykryto 1,3 mln nowych zakażeń), z czego mniej więcej 1,4 mln stanowiły dzieci w wieku 0 - 14 lat, 630 tysięcy osób zmarło z powodu AIDS.

Według NIZP-PZH w **Polsce** w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku zgłoszono 2.879 nowo wykrytych zakażeń HIV, 184 zachorowania na AIDS oraz 22 zgony osób chorych na AIDS. Od wdrożenia badań w 1985 r. do 31 grudnia 2023 r. stwierdzono zakażenie HIV u 32.935 obywateli Polski i u osób innego obywatelstwa przebywających na terenie Polski. Ogółem odnotowano 4.194 zachorowań na AIDS, 1.496 chorych zmarło.

Ograniczanie rozprzestrzeniania się HIV/AIDS jest w Polsce, jak i na całym świecie, jednym z priorytetowych zagadnień zdrowia publicznego. Wprowadzenie leczenia antyretrowirusowego (ARV) spowodowało spadek liczby zachorowań na AIDS oraz spadek śmiertelności z powodu AIDS w krajach rozwiniętych. Ujednolicone i zintegrowane leczenie ARV dla wszystkich regionów Polski prowadzone jest od 2001 roku w ramach programu polityki zdrowotnej Ministra Zdrowia pn.: „Leczenie antyretrowirusowe osób żyjących z wirusem HIV w Polsce”. W tym czasie, dzięki zastosowaniu nowych leków, zmieniło się oblicze choroby, która ze śmiertelnej stała się przewlekłą. Dzięki leczeniu antyretrowirusowemu i szybkiemu wykryciu wirusa w organizmie można przeżyć długie lata, aż do naturalnej śmierci. Na dzień 30 września 2024 r. leczeniem ARV objętych było około **20 281** pacjentów, w tym 181 dzieci.

Zaniepokojenie budzi fakt, że około 50% zakażeń wykrywanych jest w bardzo późnym stadium, często pełnoobjawowego AIDS. Dlatego ważne jest podejmowanie inicjatyw profilaktycznych, takich jak **kampania pn. #mójpierwszyraz** prowadzona przez Krajowe Centrum ds. AIDS, której celem jest:

- **Popularyzacja wczesnej diagnostyki w kierunku HIV**, szczególnie wśród osób, które nigdy w swoim życiu nie wykonały tego testu, ponieważ nie odnoszą do siebie ryzyka zakażenia. Mimo że większość ludzi dorosłych jest aktywna seksualnie, tylko jedna osoba na dziesięć chociaż raz w życiu wykonała test w kierunku HIV. Należy jednocześnie pamiętać o innych zakażeniach, które często towarzyszą HIV, jak kiła, HCV, rzeżączka czy chlamydia.
- **Przełamanie stereotypu, że HIV zakażają się jedynie osoby z wybranych populacji**, takie jak np. sprzedające usługi seksualne, uzależnione od narkotyków, homoseksualiści.
- **Popularyzowanie faktów, że nie ma grup ryzyka, są natomiast ryzykowne zachowania i sytuacje** mogące prowadzić do zakażenia HIV. Kontakt seksualny bez użycia prezerwatywy jest takim zachowaniem, dlatego warto rozważyć wykonanie testu. Tym bardziej, że istnieje wiele możliwości jego wykonania, a jedną z nich jest bezpłatne i anonimowe testowanie w punktach konsultacyjno-diagnostycznych (PKD), połączone z profesjonalnym poradnictwem. W każdym województwie znajduje się przynajmniej jeden taki punkt. Adresy punktów znajdują się na stronie: <https://aids.gov.pl/pkd/>. Warto podkreślić, że nie trzeba specjalnie się do takiego testu przygotowywać, a więc np. być na czczo.

Test w kierunku HIV można **bezpłatnie** wykonać w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym w Białymstoku przy ul. Bema 2 pokój nr 011 (poziom -1) w poniedziałki, środy i piątki w godz. 15:00 – 17:30.

**Powyższy materiał został opracowany w oparciu o dane z Krajowego Centrum ds. AIDS, NZIP – PZH oraz UNAIDS*